

A bogyós félcserjék nyári gondozása

Автор(и): Кирил Кръстев, агроном

Дата: 26.07.2022 Брой: 7/2022

A gyümölcsök betakarítása után a ültetvényeket kontakt rovarölő szerrel kezelik – Decis 100 EC (7,5–12,5 ml/da), Karate Zeon 5 CS (15 ml/da), Coragen 20 SC (18–30 ml/da) stb. – a málna-bogár, a málna-gubacsszúnyog és a málna-karcsúbogár ellen. November és március között a megtámadott hajtásokat kivágják és elégetik. A betakarítás után a talajműveléssel a bábok és a kifejlett rovarok egy részét megsemmisítik.

A közönséges takácsatka és az atlanti takácsatka által okozott károk esetén a permetléhez a következő termékek egyikét adják hozzá – Voliam Targo 063 SC (80 ml/da), Laota, Bermektin, Valmec (15–100 ml/da), Kén WG (500–700 g/da), Heliosulfur C (150–750 ml/da). Gazdasági kárküszöb – 5–7 példány levelenként. Erős nagyítóval vagy sztereomikroszkóppal a levelek fonákát vizsgálják, és a kártevő minden fejlődési stádiumát

megszámolják. Az atkákat átlagosan 50–100, a teljes ültetvényről egyenletesen vett levél mintán kell megszámolni.

A biológiai védekezéshez, amikor a kártevő sűrűsége jelentősen alacsonyabb a gazdasági kárküszöbnél, a ragadozó atkát, a *Phytoseiulus persimilis*-t alkalmazzák, kettős szezonális telepítéssel, 1:25-ös és 1:50-es ragadozó:zsákmány arányban. Használható továbbá – a *Amblyseius californicus* atka, a *Feltiella acarisuga* gubacsszúnyog, a *Macrolophus caliginosus* mezeipoloska stb.

A növényvédő szer megválasztásánál figyelembe kell venni a várható betakarítás előtti várakozási időket és a közelgő betakarításokat.

Közönséges málna-bogár – *Byturus tomentosus*

Évente egy nemzedéke fejlődik.

A nőstények már ivarérettek, párzást végeztek és petéket raktak. A petéket egyenként, félig nyílott virágruházatok tövébe, a virágokba és a zöld gyümölcsökbe rakják.

A lárvák a gyümölcsök belsejében táplálkoznak, amiktől azok féreglyukasakká válnak. Ezek nagyobb kárt okoznak. A károsított gyümölcsök kisebbek maradnak, elmaradottak, deformálódnak, minőségük erősen romlik

és gyakran rothadnak. Tömeges fertőzés esetén a termés nagyon alacsony.

A lárvák 40–45 nap alatt fejlődnek ki. Általában a málna betakarítása során egy részük még nem fejezte be fejlődését, és a gyümölcsökkel együtt kerülnek betakarításra. A teljesen táplált lárvák elhagyják a gyümölcsöket és azokat az edényeket, amelyekbe a málnát szedik, majd a talajban, 5–20 cm mélységben bábozódnak be. A bogarak már ugyanazon ősszel kifejlődnek, de nem kerülnek a felszínre, hanem telelőállapotban maradnak.

Málna-gubacsszúnyog – *Resseliella (Thomasiniana) theobaldi*

A régiótól és az év időjárási viszonyaitól függően a kártevő évente három-négy nemzedéket fejleszt. Az egyes nemzedékek rajzása átfed, és októberig tart.

A gubacsszúnyogok meleg és szélcsendes időben aktívak. A nőtények petéiket az egyéves hajtások kérge alá vagy a két éves hajtások repedezett kérgébe rakják.

A kikelt lárvák mélyen behatolnak a kéreg alá, és a kambiumrétegen táplálkoznak. A kár főként a talajfelszíntől 30–40 cm magasságban, ritkábban magasabban jelentkezik. A károsított helyen a szövet megbarnul, és a lárvá alatt kis bemélyedés keletkezik. A kéregén kis antociánfolt jelenik meg, amely fokozatosan barnává válik. Nagy lárvasűrűség esetén – főleg a harmadik-negyedik nemzedékben – egy bemélyedésben 5–10 vagy több lárvá él. Ekkor a sötétkék folt bemeződik a fába.

Málna-karcsúbogár – *Agrilus rubicola*

Évente egy nemzedéke fejlődik.

A bogarak már ivarérettek és petéket raktak. A megtermékenyített nőtények petéiket egyenként a hajtások kérgéjére vagy azok repedéseibe rakják. Ezért a termő ültetvényekben a törzseket és ágakat károsodás szempontjából figyelemmel kell kísérni.

A lárvák átfúrják a kérget és az alá hatolnak, ahol spirális járatokat vájnak ki. A károsított helyeken a szár megduzzad, és duzzاناتok figyelhetők meg rajta. Kezdetben a járatok nagyon vékonyak és nehezen észlelhetők. A láva növekedésével a járatok szélesednek, és a szár orsó alakúvá válik. A károsított helyen a kéreg repedezik.

A kifejlett lárvák behatolnak a szár velőjébe, és mély, függőleges járatokat vájnak felfelé. Szeptember elejére a lárvák befejezik fejlődésüket, és a járat végén telelőállapotba vonulnak.

A károsított növények gyengébben fejlődnek, vagy teljesen kiszáradnak. A rajtuk termő hozam 30–50%-kal csökken. Több egymást követő évben történő fertőzés esetén a kártevő képes jelentősen ritkítani a fertőzött ültetvényeket.

Közönséges takácsatka – *Tetranychus urticae*

Szabadföldi viszonyok között évente 12–15-től 20 nemzedéke fejlődik. A megtámadott növények fejlődése erősen elmarad, a termés 20–30%-ról akár 60%-ra csökken.

Kezdetben a kár csak bizonyos erezetek közötti területeken csoportosulhat, de fokozatosan az egész levéllemezre elfedi. A megtámadott levelek pettyes, márványos megjelenést kapnak, majd később sárgásbarnává válnak, kiszáradnak és lehullanak. Az atkák a levelek szőrszárait pókszálakkal fonják össze, ahol élnek és menedékként használják azokat, amelyek alatt táplálkoznak. Nagy sűrűség esetén a pókszálak a leveleket, az aktívan növekvő hajtáscsúcsokat, oldalágakat és vesszőket, valamint hajtásokat is összefonják. Az atkák nedveket szívnak a rügyekből, virágokból és fiatal magházakból, amelyek ezután lehullanak.

A nőstény atkák petéiket a levelek fonákján, a szálak közé rakják.

A közönséges takácsatkával egyidejűleg előfordul az atlanti takácsatka is – *Tetranychus atlanticus*. A két faj általában együtt, kevert populációkban fordul elő, hasonló megjelenésűek és azonos kárt okoznak.

Cserjékben – fekete ribiszke, fehér és vörös ribiszke stb.

A gyümölcsök betakarítása után az ültetvényeket a következő szerekkel permetezik – Voliam Targo 063 SC (80 ml/da), Laota, Bermektin, Valmec (15–100 ml/da), Kén WG (500–700 g/da), Heliosulfur C (150–750 ml/da) a közönséges takácsatka, az atlanti takácsatka és a ribiszke-rügyatka ellen.

A sorok közötti gyomokat feltérképezik, és vegyes gyomfertőzés esetén (maszk viselése kötelező) glifozát alapú gyomirtóval permetezik – Nasa 360 SL (400–1200 ml/da), Satellite 360 SL (300–450 ml/da).

Ribiszke-rügyatka – *Eriophyes (Phytoptus) ribis*

A ribiszke-rügyatka évente 5 nemzedéket fejleszt a fekete ribiszke növényen. A rügyeket támadja meg.

A nőstények márciusban kezdik petéiket rakni és elhagyják telelőhelyeiket, a törzsek és ágak mentén haladva az új rügyek felé. A vándorlás késő őszig tart. A vándorló egyedek között a halandóság nagyon magas, és csak 0,01%-uk éri el az új rügyeket, de ez néha elegendő súlyos fertőzés kialakulásához. A megtámadott növények gyengén növekednek, a termés nagyon alacsony. 10%-os rügykárosodás esetén a termés 50%-kal csökken.